

presented through intra-mathematical tasks without context, which is inappropriate and demotivating for many students, especially in the lower grades. Therefore, using mathematics picturebooks as a context for problem solving may help young students grasp the basics of word problems. Although dealing with word problems in lower grades follows a strict procedure (also featured in this book), the suggested questions provide a variety of opportunities for encouraging students' creativity – in the field of mathematics, literacy, communication, arts, etc.

The book ends with the chapter titled “Next steps”, in which the author recommends math teachers to collaborate with other teachers and use picturebooks (and other resources) in mathematics education, all with the aim of improving the culture of problem solving. The author's last sentence in the book, intended for teachers, addresses one of the crucial challenges of mathematics education: “Please persist in teaching your students the importance of the process of problem solving rather than simply focusing on which student can provide the correct answer” (167). Using open-ended questions that promote creating connections and placing emphasis on the process of reaching the solution (and not exclusively on its correctness!) are some of the aims of contemporary mathematics education. They encourage creativity in expressing mathematical ideas, building critical reasoning, abstract thinking, and communication skills.

Although the picturebook market is vast and rich, teachers do not often come across recommendations for about 50 mathematics picturebooks in one book, accompanied by didactical comments and guides on how to use these picturebooks in mathematics education. The book *Using Children's Literature to Teach Problem Solving in Math* helps fill this gap.

Dubravka Glasnović Gracin

Novi pristup književnoj povijesti

Vinko Brešić. 2015. *Hrvatska književnost 19. stoljeća*. Zagreb: Alfa. 432 str. ISBN 978-953-297-752-3

DOI: 10.21066/carcl.libri.2017-06(02).0014

Vinko Brešić u „Predgovoru“ svoj pristup hrvatskoj književnosti 19. stoljeća definira kao „historiografsku konstrukciju“ književne strukture koja se sastoji od nekoliko slojeva. Ti slojevi nisu samo književni žanrovi kao oblici i postupci s vlastitim logikama razvoja, već su to i one sastavnice književnoga života koje čine nezaobilaznu i neophodnu infrastrukturu književnoga djelovanja.

Književne povijesti najčešće pristupaju pojedinomu razdoblju preko književnih opusa autora, književni se opusi raščlanjuju, a njihovi vrsni dijelovi uspoređuju i valoriziraju, potom se srodni književni opusi uspoređuju i rangiraju. Pritom se u ime zaokruženosti autorskih opusa ponekad gubi ono što je najzanimljivije, a to je istinski izvorni doprinos djela u odnosu na tradiciju vrste koje je dano djelo dio. Ili, pak, povijesti književnosti prate događaje u sumi svakoga pojedinoga kronološkoga sloja, a tada je vrlo teško pratiti autore koji pripadaju dvama ili većemu broju razdoblja.

Brešić će, nasuprot takvim praksama i žrtvujući uobičajene načine prikaza cjelovitih autorskih opusa kao i manje ili više zaokružena književnopovijesna razdoblja, prikazati

pojedine književne žanrove onim kronološkim redom kojim su ostvarivali dominantnu ulogu u 19. stoljeću, što je razvidno iz naslova poglavlja: „Lirika“, „Drama“ i „Proza“. Prozne su vrste koje se razmatraju: novela, roman, putopis, biografija, autobiografija, memoari, esej i feljton. Slijede tri epitekstna ili metatekstna poglavlja koja se bave kritikom, polemikom i historiografijom, a posljednja trećina *Povijesti književnosti 19. stoljeća* posvećena je književnoj infrastrukturi i uključuje poglavlja: „Mediji“, „Institucije“, „Europski pisci i prevoditelji“ te „Nakladništvo, knjižarstvo i čitatelji“.

Brešić u prikazima pojedinih žanrova daje široke, pastozne preglede rezultata prethodnih bavljenja predmetom, ali im ne robuje, već vukući iskustva iz širokoga spektra svojih profesionalnih interesa (od periodike do dječje književnosti) daje i vlastiti doprinos. Dobar je primjer za to poglavlje o romanu. Tako će govoreći o počecima romana krenuti i dalje i dublje u prošlost od *Požeškoga đaka* Miroslava Kraljevića, a prikaz razdoblja dugoga 19. stoljeća završit će *Čudnovatim zgodama šegrta Hlapića* 1913. te romanima u novinama ili pak u zasebnim svescima Marije Jurić Zagorke. Brešić će, uz razne aspekte visoke književnosti, također uzeti u razmatranje i trivijalnu književnost od Higina Dragošića do nakladničkih praksi Nikole Andrića ili Jaroslava Merhauta. Ipak, u poglavlju o prijevodima mogla se spomenuti pomama na kraju stoljeća za romanima u svescima čiji su autori bili Xavier de Montépin, Alexandre Dumas, Arthur Conan Doyle, Jules Verne ili naslovima Hansa Christiana Andersena, Edmonda de Amicisa, braće Grimm, ako se govori o dječjoj književnosti.

Baveći se pak onime što se još uvijek smatra marginalnim, ali time valjda još neizbježnijim za život književnosti, Brešić s pravim pripovjedačkim osjećajem za realistički detalj daje egzaktno podatke o nakladama, cijenama, književnim honorarima, nakladnicima, knjižarima, preuzimanjima poslova i sl. Konačno imena poput Hartmana, Kuglija, Divalda nisu više samo tehnička imena iz bibliografskih jedinica već agensi s vlastitim namjerama i djelovanjima. Brešić živo i napeto iznosi činjenice o pretplatama kao načinu za pribavljanje sredstava za tiskanje knjiga i generiranome osjećaju poniženja koji je takav način objavljivanja za književnike predstavljao, o mukama uspostave slobodnoga knjižarskoga tržišta krajem 19. stoljeća, prvim bestselerima, honorarima književnicima zbog kojih je cijela profesija bila smatrana profesijom siromaha. Tako čitatelj ima prilike uroniti ne samo u interpretacije podataka ili neke opće sudove koji se temelje na prekrivenim i nedostupnim podacima, već u živo tkivo, u živu pragmu književnoga života. No osim tih živopisnih podataka redovito popraćenih faksimilima izvornih tekstova, Brešić nas podsjeća i na neke posve zaboravljene i za našu kulturu izgleda izgubljene vrijednosti, poput umjetničke prirode knjigoveštva. Naime, knjigoveštvo je danas samo zanat, a ta degradacija nekoć cijenjenoga umijeća dogodila se u ne tako davnim vremenima kada je svaki zanat smatran tek prevladanim oblikom proizvodnje. Umijeće u knjigoveštvu novostvorene elite toga vremena nisu bile u stanju niti primijetiti niti cijeliti. Na to tiho nestajanje jedne umjetnosti u Hrvatskoj Brešić glasno upozorava.

Nama koji se bavimo dječjom književnošću Brešićeva knjiga može biti zanimljiva iz barem još jednoga razloga. Naime, i hrvatska dječja književnost ima svoju povijest gotovo jednakoga naslova – *Hrvatska dječja književnost do kraja XIX. stoljeća*. Autor joj je Milan Crnković, a objavljena je 1978. godine. Poučne su, izazovne i inspirativne usporedbe tih dviju knjiga. Dječja književnost izrazito je žanrovska književnost i to iz dubokih strukturnih razloga. Naime, kako i sam Crnković ističe u dječjoj književnosti, žanrovi ugrubo

odgovaraju tomu kako je svaki od njih namijenjen pojedinoj dječjoj dobi. Tako Crnković razmatra hrvatsku dječju književnost XIX. stoljeća raslojenu na vrste, što potvrđuju naslovi poglavlja: „Dječja poezija“, „Priča“, „Pripovijetka“, „Basna“ i „Igrokaz“. No, usredotočen na mukotrpnu borbu za zadobivanje umjetničkoga statusa hrvatske dječje književnosti, Crnković će biti prisiljen posve izostaviti njezin društveni aspekt i njezinu uronjenost u kulturne, političke i povijesne aspekte života razdoblja, a upravo je prikaz te uronjenosti nakladničke prakse, medija, povijesnih izučavanja, polemika onaj aspekt književnosti na kojemu Brešić s pravom inzistira. U kasnije objavljenoj *Povijesti hrvatske književnosti do 1955.*, napisanoj u suautorstvu s Dubravkom Težak, Milan Crnković odustaje od žanrovskoga prikaza povijesti dječje književnosti i priklanja se onomu tradicionalnom koji se temelji na periodizaciji i autorskim opusima. Obje povijesti, i Crnkovićeva i Brešićeva, nisu samo knjige koje nastoje objasniti jedan segment prošlosti, već su i živi svjedoci vremena u kojem nastaju. Vinko Brešić odgovara zanimljivom, tečnom knjigom (pa se i autoru ovoga prikaza nekoliko puta omaknulo da govori o pripovjedačkim osobinama Vinka Brešića umjesto o znanstvenim, iako mu je namjera bila upravo suprotna).

Na kraju treba posebno istaknuti i likovnu opremu knjige (s više od 450 ilustracija) koja pruža ne samo vrlo zanimljivu vizualnu nadopunu sadržaja, već često i živopisni komentar teksta.

Berislav Majhut

U čast Joži Skoku

Ernest Fišer, ur. 2016. *Prilozi Jože Skoka povijesti hrvatske kajkavske i dječje književnosti: zbornik radova u povodu 85. obljetnice autorova rođenja.* Varaždinske Toplice: Tonimir. 510 str. ISBN 978-953-8020-53-7

DOI: 10.21066/carcl.libri.2017-06(02).0015

Prošlo je tek nekoliko tjedana od smrti Jože Skoka (1931. – 2017.), autora o kojem je riječ u ovome prikazu. Umjesto da bude vesela prigoda pisati ga, na ponos čovjeku o kojem se govori u Zborniku, prikaz nažalost nastaje posthumno. Time je značajnija pojava knjige *Prilozi Jože Skoka povijesti hrvatske kajkavske i dječje književnosti: zbornik radova u povodu 85. obljetnice autorova rođenja* u Zavičajnoj biblioteci Tonimir (knjiga br. 8), kojoj su urednici mr. sc. Ernest Fišer i Stjepan Juranić, a recenzenti dr. sc. Ivo Kalinski i dr. sc. Božica Pažur. Zbornik je priredio Ernest Fišer, a radovi koji su u njemu zastupljeni nastajali su od osamdesetih godina naovamo. Knjiga je podijeljena na pet dijelova.

Prvi dio, „Književnoznanstvena kajkaviana Jože Skoka“, započinje radom „Skokovo poimanje geneze dijalektalnoga kajkavskog pjesništva“ u kojem Cvjetko Milanja analizira Skokovu brigu o terminološkim određenjima pojma te njegovo ukazivanje na prinos i nedostatak različitih teorija koje su se bavile tim fenomenom. Neujednačenost proučavanja dijalektalnoga pjesništva pokazuje se kao važna tema dviju knjiga Jože Skoka, *Moderno hrvatsko kajkavsko pjesništvo* (1985.) i *Kajkavski kontekst hrvatske književnosti* (1985.). Također, Milanja primjećuje da je Skok posebno upozorio na stilski manirizam koji se javlja u tome književnome korpusu i na dominantne stilske odrednice modernoga kajkavskoga pjesništva 20. stoljeća. Ivan Kutnjak u svojem radu naslovljenome „Curiae orator humillimus: književnoznanstvena kajkaviana Jože Skoka“ razmatra temeljni doprinos J. Skoka na području valorizacije književnih dosega „jezičnice kajkaviane“ od vremena